

16. Кияновська Л. Принципи стильової гри у творчості М. Скорика. *Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Мирослав Скорик. 36 статей. Вип. 10.* Київ : НМАУ, 2000. С. 15–23.

17. Кияновська Л. О. Мирослав Скорик: людина і митець. Львів : Сполом, 2008. 591 с.

18. Кияновська Л. О. Мирослав Скорик: творчий портрет композитора в дзеркалі епохи. Львів : Сполом, 1998. 216 с.

19. Копиця М. Творчість М. Скорика в дзеркалі сучасності. *Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Мирослав Скорик. 36 статей. Вип. 10.* Київ : НМАУ, 2000. С. 9–15.

20. Скорик М. Збірка статей. Львів : Сполом, 1999. 135 с.

21. Скорик М. Твори для фортепіано : навч.-метод. посіб. Львів : Сполом, 2008. 220 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-302-9-66>

Нефедов С. Ю.,

кандидат мистецтвознавства,

доцент кафедри музичного мистецтва

Навчально-наукового інституту

«Академія мистецтв імені С. С. Прокоф'єва»

Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського

м. Київ, Україна

ВСЕУКРАЇНСЬКІ ТА МІЖНАРОДНІ КОНКУРСИ БАЯНІСТІВ ЯК ІНДИКАТОРИ АКТУАЛЬНОСТІ ТА ПОШИРЕНOSTІ БАЯННО-ВИКОНАВСЬКОГО МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХІ СТ.

Конкурси для музикантів-виконавців є важливим аспектом їх професійної діяльності, оскільки дозволяють учасникам демонструвати свої таланти, отримати визнання в професійному середовищі, збільшують мотивацію професійного зростання, дають можливість оцінки рівня виконавської майстерності, сприяють формуванню психологічної стійкості та самодисципліни. Широка наявність конкурсів присвячених баянно-виконавському мистецтву, є індикатором його актуальності та поширеності в різних соціокультурних сферах, залучаннях до публічних заходів, розповсюдженості на вітчизняному й світовому рівнях професійно-академічного мистецтва

та наявності певного потенціалу для подальшого творчого розвитку та у відкритті нових горизонтів.

Про актуальність баянного та баянно-ансамблевого виконавського мистецтва професійно-академічного напрямку свідчить його включення як певної категорії в численні міжнародні та національні конкурси й фестивалі. На сьогодні А. Семешко надає відомості про 16 таких заходів в межах України. Найбільш відомими з них можна назвати такі: Міжнародний конкурс-фестиваль професійного баянно-акордеонного виконавського мистецтва «ASSONHOLIDAY» (м. Київ), Міжнародний конкурс баяністів та акордеоністів «Акорди Львову» (м. Львів), Всеукраїнський конкурс виконавців на народних інструментах імені Анатолія Онуфрієнка (м. Дрогобич), Всеукраїнський конкурс баяністів та акордеоністів імені Миколи Івановича Різоля (м. Дніпропетровськ), Відкритий регіональний конкурс баяністів та акордеоністів «Візерунки Прикарпаття» (м. Дрогобич, м. Старий Самбір та ін.), Міжнародний конкурс баяністів-акордеоністів «Perpetuum Mobile» (м. Дрогобич) та ін. [7, с. 187–204]. Також у 2021-му році, Академією мистецтв імені С. С. Прокоф'єва Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського було започатковано Міжнародний конкурс виконавців на народних інструментах пам'яті Миколи Андрійовича Давидова (м. Київ).

Про відомість українського народно-інструментального виконавства та його визначність в світовому контексті свідчить й участь українських колективів у зарубіжних конкурсах, наприклад: «COUPE MONDIALE» (КУБОК СВІТУ), «TROPHEE MONDIALE» (ТРОФЕЙ СВІТУ), Міжнародний конкурс-фестиваль «Фольклор без кордонів» (Болгарія), «Фогтландські дні музики» (Німеччина), «ACCORDION INTERNATIONAL COMPETITION» (Швейцарія) та в інших країнах (Австрія, Андорра, Білорусь, Болгарія, Естонія, Італія, Іспанія, Казахстан, Китай, Молдова, Німеччина, Литва, Польща, Сербія, Словаччина, Словенія, США, Фінляндія, Франція, Хорватія, Швейцарія; див. [7, с. 206–214]).

На увагу заслуговують загальні орієнтири організаторів конкурсів і фестивалів щодо мети й завдань проведення цих заходів, які зберігли своє значення й на сьогодні, наприклад:

– «Конкурс проводиться з метою вшанувати відомого українського баяніста, доктора мистецтвознавства, академіка, професора, Заслуженого діяча мистецтв України, лауреата міжнародної премії ім. С. Гулака-Артемовського, талановитого педагога, прекрасного митця Миколу Андрійовича Давидова та сприяти поширенню виконавських шкіл академічного народно-інструментального мистецтва» [10];

– «Конкурс проводиться з метою популяризації виконавських шкіл академічного народно-інструментального мистецтва, виявлення та підвищення рівня професійної підготовки творчої молоді, <...> подальшого розвитку та пропаганди баянно-акордеонного мистецтва України та світу» [11, с. 13];

– «Конкурс проводиться з метою виявлення та підтримки обдарованої молоді, популяризації українського академічного виконавського мистецтва на зразках класичної та сучасної музики та його інтеграції в європейські та світові художні процеси» [12, с. 8];

– «Відродження глибинних принципів української національної самосвідомості через музичне виконавство» (з Декларації Міжнародного конкурсу баяністів, акордеоністів та гармоністів «Кубок Кривбасу» [7, с. 188]);

– «<...> створення міжнародної конкурсної структури, яка дозволить молодим виконавцям вільно вимірювати та удосконалювати свою майстерність в європейських та світових загальнокультурних процесах» (з Декларації Міжнародного конкурсу-фестивалю професійного баянно-акордеонного виконавського мистецтва «ACCONHOLIDAY» [7, с. 191]) тощо.

Безумовно, що при проведенні кожного конкретного заходу відбуваються певні доповнення до наведених вимог, положень та настанов.

Необхідно підкреслити важливість того, що конкурси й фестивалі надають можливість участі виконавцям різного віку: від початківців до знаних колективів, які вже проявили себе на концертно-фестивальній сцені, в конкурсних програмах тощо. Важливим також є те, що в концертах, які супроводжують подібні заходи, майже постійно почесне місце займають майстри баянно-ансамблевого жанру, наприклад: Ніжинський дует баяністів (заслужені артисти України В. Дорохін і М. Шумський), Квартет баяністів ім. М. Різоля (народний артист України С. Грінченко, О. Шиян, Р. Молоченко, лауреат міжнародних конкурсів І. Саєнко), Київський дует баяністів (Р. Пірог та Б. Пірог) та ін.

Вагомим доказом зросту актуалізації та поширення баянного і баянно-ансамблевого виконавства є закономірний розвиток мистецтвознавчих та науково-методичних пошуків, присвячених цій сфері музичного мистецтва, що знайшло своє відображення в діяльності науково-практичних конференцій – міжнародних, всеукраїнських, вузівських тощо. Прикладом можуть слугувати, зокрема, такі, що планово проводяться кожного року: Міжнародні науково-практичні конференції «Музична освіта України: проблеми теорії, методики, практики» (м. Дрогобич) та «Народно-

інструментальне мистецтво на зламі ХХ – ХХІ століть» (м. Дрогобич) в межах Міжнародного конкурсу баяністів-акордеоністів «PERPETUUM MOBILE» (м. Дрогобич); II Всеукраїнська науково-практична конференція «Творчість композиторів України для народних інструментів» в межах Всеукраїнського конкурсу баяністів-акордеоністів «Візерунки Прикарпаття» та Всеукраїнського конкурсу виконавців на народних інструментах імені Анатолія Онуфрієнка (м. Дрогобич) тощо.

Крім зазначених вище й подібних їм вузькоспеціалізованих заходів на базі музичних академій та інших навчальних закладів України постійно проводяться конференції, наукові читання різних категорій та рівнів (від кафедральних та вузівських до міжнародних), проблематика яких включає широке коло питань, пов'язаних з виконавським музикознавством. Отже, наукові розвідки щодо баянного мистецтва посідають значне місце в цьому контексті.

Проблематика, представлена на численних конференціях, які проводяться на базі провідних вузів України, висвітлюється в наукових статтях у фахових виданнях (наприклад, «Науковий вісник» НМАУ ім. П. І. Чайковського, «Музичне мистецтво» – Донецьк-Львів, «Музичне мистецтво і культура» ОНМА ім. А. В. Нежданової та ін.), монографіях [2; 3], дисертаційних дослідженнях, підручниках і посібниках [1; 4; 5; 6; 8], тематичних збірках [7; 9] тощо.

Отже, значна кількість Всеукраїнських та Міжнародних конкурсів баянного мистецтва та професійний рівень їх організації є доказом актуальності та практично-теоретичної значущості баянного виконавського мистецтва, а такі заходи, як науково-практичні конференції, спрямовані на осмислення накопиченого практичного досвіду в сфері баянного мистецтва та сприяють оптимізації вивчення проблем сучасного стану навчальної, творчої й наукової діяльності у відповідних галузях вітчизняної музичної культури.

Список використаних джерел:

1. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа) : підручник для вищ. та сер. муз. навч. закладів. НМАУ ім. П. І. Чайковського. Київ, 2010. С. 592.

2. Давидов М. Проблеми збереження і розвитку академічного народно-інструментального мистецтва України : 2-е вид., доп. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, кафедра народних інструментів. Київ, 2008. С. 404.

3. Давидов М. Теоретичні основи перекладення інструментальних творів для баяна. Київ : Музична Україна, 1977. С. 120.

4. Давидов М. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Музична Україна, 2004. С. 290.

5. Князев В. Теоретичні основи виконавської підготовки баяніста-акордеоніста : навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2011. С. 216.

6. Ризоль Н. И. Очерки о работе в ансамбле баянистов: на основе опыта квартета баянистов Киевской филармонии / общ. ред. и пред. Н. Я. Чайкина. Москва : Сов. композитор, 1986. С. 221.

7. Семешко А. А. Баянно-акордеонне мистецтво України на зламі ХХ–ХХІ століть : довідник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2009. С. 244.

8. Сташевський А. Я. Нариси з історії української музики для баяну : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів мистецтв і освіти. Луганськ : Поліграфресурс, 2006. С. 152.

9. Столична кафедра народних інструментів як методологічний центр жанру : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції до 100-річчя Київської консерваторії (НМАУ) ім. П. І. Чайковського / ред.-упоряд. М. А. Давидов. НМАУ ім. П. І. Чайковського, Київ, 2012. С. 303.

10. Положення про I-й міжнародний конкурс виконавців на народних інструментах пам'яті Миколи Давидова, 26–27 лютого 2021 року м. Київ. URL: <https://prokofiev.academy/2021/01/04/mizhnarodnyu-konkurs-vykonavtsiv-na-na/>

11. Положення про VI-й міжнародний конкурс баяністів-акордеоністів «PERPETUUM MOBILE», 30 квітня – 4 травня 2011 року, Дрогобич. С. 13.

12. Положення про 1-й Міжнародний конкурс баяністів-акордеоністів «Акорди Львова», 10–15 квітня, Львів, 2006. С. 8.